

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 136/2020
Luxemburgissa 10.11.2020

Tuomio asiassa C-644/18
komissio v. Italia

Italia on rikkonut ilmanlaatua koskevaa unionin oikeutta

PM₁₀-hiukkaspitoisuuksiin sovellettavat raja-arvot ovat ylittyneet järjestelmällisesti ja jatkuvasti vuosina 2008–2017

Euroopan komissio aloitti vuonna 2014 jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn Italian tasavaltaa vastaan, koska ilmanlaatudirektiivissä¹ PM₁₀-hiukkaspitoisuuksille vahvistetut raja-arvot olivat ylittyneet järjestelmällisesti ja jatkuvasti tietyillä alueilla Italiassa.

Komissio katsoi näet yhtäältä, että Italian tasavalta oli vuodesta 2008 alkaen ylittänyt järjestelmällisesti ja jatkuvasti PM₁₀-hiukkaspitoisuuksiin ilmanlaatudirektiivin 13 artiklan 1 kohdan, tarkasteltuna yhdessä sen liitteen XI kanssa, nojalla sovellettavan päivittäisen ja vuotuisen raja-arvon kyseisillä alueilla. Komissio arvosteli Italian tasavaltaa toiseksi siitä, ettei se ollut noudattanut sillä saman direktiivin 23 artiklan 1 kohdan, tarkasteltuna yhdessä saman direktiivin liitteen XV kanssa, nojalla olevaa velvoitetta toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että PM₁₀-hiukkasille vahvistettuja raja-arvoja noudatetaan kaikilla asianomaisilla alueilla.

Koska komissio ei pitänyt Italian tasavallan oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä tältä osin esittämiä selityksiä riittävinä, se nosti 13.10.2018 jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen unionin tuomioistuimessa.

Unionin tuomioistuin, joka käsitteli asian Italian tasavallan pyynnöstä suuressa jaostossa, hyväksyi kyseisen kanteen 10.11.2020 antamassaan tuomiossa.

Kun kyse on ensinnäkin kanneperusteesta, jonka mukaan ilmanlaatudirektiivin 13 artiklan 1 kohdan, tarkasteltuna yhdessä sen liitteen XI kanssa, säännöksiä on rikottu järjestelmällisesti ja jatkuvasti, unionin tuomioistuin katsoo tämän kanneperusteen olevan perusteltu, kun otetaan huomioon komission menettelyn kohteena olevien ajanjaksojen ja alueiden osalta esittämät seikat. Unionin tuomioistuin muistuttaa tässä yhteydessä heti aluksi, että ilman PM₁₀-hiukkasille vahvistettujen raja-arvojen ylittyminen riittää itsessään siihen, että voidaan todeta edellä mainitun ilmanlaatudirektiivin säännösten rikkominen. **Unionin tuomioistuin toteaa tässä asiassa, että PM₁₀-hiukkasille vahvistetut päivittäinen ja vuotuinen raja-arvo ylittyivät erittäin säännöllisesti asianomaisilla alueilla vuodesta 2008 alkaen vuoteen 2017 saakka se mukaan lukien.** Unionin tuomioistuimen mukaan sen, että kyseisiä säännöksiä on jätetty järjestelmällisesti ja jatkuvasti noudattamatta, toteamisen estämiseksi ei tässä tilanteessa riitä se, että kyseisiä raja-arvoja ei ole ylitetty joinakin vuosina asianomaisen ajanjakson kuluessa. Kuten ”ilmanlaatudirektiivissä” olevasta raja-arvon määritelmästä ilmenee, raja-arvo on ihmisten terveydelle ja/tai koko ympäristölle aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi, ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi saavutettava asetetussa määräajassa, eikä sitä saa enää tämän jälkeen ylittää. Unionin tuomioistuin korostaa lisäksi, että silloin kun näin on todettu, – kuten tässä asiassa – merkitystä ei ole sillä, perustuuko jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen siitä vastuussa olevan jäsenvaltion tahtoon, jäsenvaltion laiminlyöntiin tai sen kohtaamiin teknisiin tai rakenteellisiin vaikeuksiin, jos ei ole esitettyä näyttöä poikkeuksellisista olosuhteista, joiden seurauksia ei olisi kaikesta noudatetusta huolellisuudesta huolimatta voitu välttää. Koska Italian

¹ Ilmanlaadusta ja sen parantamisesta 21.5.2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY (EUVL 2008, L 152, s. 1; jäljempänä ilmanlaatudirektiivi).

tasavalta ei ole tässä asiassa esittänyt tällaista näyttöä, se on vedonnut tuloksetta siihen, että ilman epäpuhtaudet ovat peräisin useista eri lähteistä, väittääkseen, että joitakin niistä ei voida lukea sen syyksi, kuten esimerkiksi epäpuhtauksia, joihin unionin sektoripolitiikat tai tiettyjen kyseessä olevien alueiden topografiset ja ilmastoon liittyvät erityispiirteet vaikuttavat. Unionin tuomioistuin ei pidä merkityksellisenä Italian tasavallan esittämää seikkaa, jonka mukaan alueet, joita komission esittämät kanneperusteet koskevat, ovat vain rajallinen osa koko valtion alueesta. Se täsmentää tässä yhteydessä, että PM₁₀-hiukkasille vahvistettujen raja-arvojen ylittyminen edes yhdellä ainoalla alueella riittää itsessään sen toteamiseen, ettei ilmanlaatudirektiivin edellä mainittuja säännöksiä ole noudatettu.

Kun kyse on toiseksi kanneperusteesta, jonka mukaan asianmukaisia toimenpiteitä PM₁₀-hiukkasille vahvistettujen raja-arvojen noudattamisen varmistamiseksi ei ole toteutettu ilmanlaatudirektiivin 23 artiklan 1 kohdan, luettuna yksin ja yhdessä sen liitteessä XV olevan A jakson kanssa, vaatimusten mukaisesti, unionin tuomioistuin katsoo senkin olevan perusteltu. Se muistuttaa tässä yhteydessä näistä säännöksistä seuraavan, että kun PM₁₀-hiukkasille vahvistetut raja-arvot on ylitetty niiden soveltamiseksi säädetyn määräajan päättymisen jälkeen, asianomaisen jäsenvaltion velvollisuutena on laatia ilmanlaatusuunnitelma, joka täyttää tietyt tässä direktiivissä asetetut vaatimukset, muun muassa vaatimuksen määrittää asianmukaisia toimenpiteitä, jotta raja-arvojen ylityksen kesto jää mahdollisimman lyhyeksi. Unionin tuomioistuin korostaa tässä yhteydessä, että vaikka se, että PM₁₀-hiukkasille vahvistetut raja-arvot ylittyvät, ei yksinään riitä siihen, että jäsenvaltion katsottaisiin jättäneen noudattamatta ilmanlaatudirektiivin mainittujen säännösten mukaisia velvoitteitaan ja vaikka jäsenvaltioilla on tiettyä harkintavaltaa toteutettavien toimenpiteiden määrittämisessä, kyseisten toimenpiteiden on joka tapauksessa mahdollistettava se, että ajanjakso, jona raja-arvot ylittyvät, jää mahdollisimman lyhyeksi.

Unionin tuomioistuin toteaa tässä asiassa, että Italian tasavalta ei selvästikään ole toteuttanut hyvissä ajoin vaadittuja toimenpiteitä. Se viittaa toteamuksensa tueksi asiakirja-aineistoon sisältyviin seikkoihin, joista ilmenee muun muassa, että PM₁₀-hiukkasille vahvistettujen päivittäisen ja vuotuisen raja-arvon ylittäminen on ollut järjestelmällistä ja jatkuvaa kyseisillä alueilla vähintään kahdeksan vuoden ajan, että vaikka Italian tasavallassa on parhaillaan käynnissä näiden raja-arvojen saavuttamiseen tähtäävä prosessi, unionin tuomioistuimelle esitettyihin ilmanlaatusuunnitelmiin sisältyvät toimenpiteet – erityisesti ne, joilla on tarkoitus saada aikaan rakenteellisia muutoksia keskeisten pilaantumistekijöiden osalta – on sisällytetty valtaosaan niistä vasta äskettäin ja että useissa näistä ilmanlaatusuunnitelmista ilmoitetaan ilmanlaatua koskevien tavoitteiden toteuttamisen voivan kestää useita vuosia tai joskus jopa kaksi vuosikymmentä mainittujen raja-arvojen voimaantulosta lukien. Unionin tuomioistuimen mukaan tällainen tilanne itsessään osoittaa, että Italian tasavalta ei ole toteuttanut asianmukaisia ja tehokkaita toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että PM₁₀-hiukkasille vahvistettujen raja-arvojen ylityksen kesto jäisi mahdollisimman lyhyeksi. Lisäksi kun Italian tasavalta katsoo muun muassa suhteellisuusperiaate, toissijaisuusperiaate sekä yleisten ja yksityisten intressien tasapainon periaate huomioon ottaen olevan välttämätöntä, että käytettävissä on pitkä aika, jotta eri ilmanlaatusuunnitelmiin sisältyvät toimenpiteet voivat tuottaa vaikutuksia, unionin tuomioistuin sitä vastoin huomauttaa, että tällaista lähestymistapaa on arvioitava ottamalla huomioon sekä ilmanlaatudirektiivissä siinä vahvistettujen velvoitteiden täyttämiseen direktiivin mukaan liittyvät ajankohtia koskevat viittaukset että tällä direktiivillä tavoitellun ihmisten terveyden ja ympäristön suojelua koskevan tavoitteen merkitys. Unionin tuomioistuin näet toteaa, että vaikka ilmanlaatudirektiivin 23 artiklan 1 kohdassa ei voida vaatia sitä, että toimenpiteillä, jotka jäsenvaltio on toteuttanut, olisi taattava kyseisten raja-arvojen välitön noudattaminen, jotta toimenpiteitä voitaisiin pitää asianmukaisina, se korostaa, että Italian tasavallan lähestymistapa merkitsisi sitä, että näiden raja-arvojen noudattamiselle asetetun määräajan yleinen pidentäminen tarvittaessa määräämättömäksi ajaksi hyväksyttäisiin, vaikka raja-arvot on vahvistettu nimenomaan kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

HUOMAUTUS: Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen sellaista jäsenvaltiota vastaan, joka ei noudata unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan, voi nostaa komissio tai jokin toinen jäsenvaltio. Jos unionin tuomioistuin toteaa, että jäsenyysvelvoitteita ei ole noudatettu, kyseessä olevan jäsenvaltion on toteutettava tuomion noudattamisen edellyttämät toimenpiteet mahdollisimman pian.

Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut tuomion noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä, se voi nostaa uuden kanteen, jossa se vaatii rahamääräisiä seuraamuksia. Jos jäsenvaltio ei ole ilmoittanut direktiivin täytäntöönpanotoimenpiteistä komissiolle, unionin tuomioistuin voi komission ehdotuksesta määrätä seuraamuksista jo ensimmäistä tuomiota annettaessa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 43033127

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla sivustolla [Europe by Satellite](#) ☎ +32 2 2964106